

İktisat alanında olduğu gibi, teoriler fayda üzerine kurulur. Malların doğrudan fayda oluşturmak için kullanılmasına “tüketim” denilir.

Bir fayda, şayet bir kişiye, bir zümreye, bir kitleye yönelikse ve diğerleri bundan zarar görüyorsa, yine iktisadi tabirle “olumsuz dışsallık” başlamış demektir. Yani gelirin, kazancın, paranın karşılıksız transferi söz konusudur.

Ancak toplumun öyle temel değerleri vardır ki, bunların menfaat veya fayda duygusuyla ele alınması, son derece zararlı sonuçlar doğurabilir.

Mesela “adalet” değerine inanıyorsanız, bunun her alanda tesis edilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Ancak hak duygusunun köreldiği, zulüm ve haksızlıkların kol gezdiği bir durumda, önce yaşadığınız topluma, akabinde ise o “temel değere” karşı yabancılaşma yaşarsınız.

Dünyanın gidişatı ve toplumumuzda yaşananlar, insanlığın bir kriz döneminde olduğunu teyit ediyor. İdeolojilerin, öğretilerin, adalet, demokrasi, hukuk gibi değerlerin acımasızca tüketildiği bir süreçten geçiyoruz. Zamanlarının vicdanı olamayan bir Müslümanlık tablosu ile karşı karşıyayız. Güvensizlik her alanda kol geziyor. Aslında vahim olan bir durum...

Dindarlık tartışmaları, insan ekseninde değil, şablonlar üzerinden gerçekleştirilmektedir. Gelenek ve hafıza, dünü bugünü ve yarını birbirine bağlayan, yeni şeyler ortaya koymaya vesile olacak süre giden bir zaman dilimi olması gerekirken, dondurulan, bulandırılan ve hatta üstüne söz söyleme hakkı tanınmayan kavramlar olarak karşımıza çıkartılır.

Dolayısıyla imanını yaşamak isteyenlere dayatılan tekelci metotların ve tek biçimlendirici muhtevaların, yegane doğru olduğunu ve her şeyi izah edebileceğini düşündürmek hayatı o metodun ya da muhtevanın elini teslim etmek demektir. Ya da bir ekolü, bir bakışı, bir yolu mutlak kılmaktır. Aslında din tam da buna karşı koymaktır.

Ne bir dogmanın, bir şehrin, ne bir mezhebin, he bir cemaatin, hatta ne de bir milletin ideolojisi olmaya din indirgenemez.

En başta bu “ oku” emrine aykırı bir dayatmadır. Düşünmeyi, anlamayı ve anlamlandırmayı, bütün ibadetlerin üzerine koyan kitabın bakışını inkar etmektir.

İman edilecek varlık, her türlü insana ilişkin akli belirlemelerin üstündedir. Aslında bu düşünce muazzam bir özgürlüğe kapı açar, İman, insanı ne metodolojiye tutsak kılar, ne de böyle bir zeminin oluşmasına imkan tanır. Din bunun garantisini vermektedir.

Her şey tüketilebilir. İdeolojilerin, düşüncelerin çöktüğü, adaletin, hukukun bertaraf edildiği görülebilir. Ya da bir cemaatin, bir mezhebin, bir toplumun din anlayışında iddia ettikleri değerler artık iflas etmiştir.

Adalet, hak, hakkaniyet kavramları nasıl kurumsallaştırılmazsa ve bu değerlerin altında yatan hakikat nasıl değişmez ise, din anlayışı ve iman da asla bir form çerçevesinde kurumsallaştırılmaz ve bir görüşe indirgenemez. İndirgendiği takdirde zarar görecektir olan, dinin kendisidir.

Aşkınlığa, özgürlüğüne, vasıtalar ket vuracak, belki de son kertede, Allah'ın yerini o şeyler almaya başlayacaktır.

Dini içinde yer aldığı fikre ya da ideolojiye indirgeyen o insan, her hayal kırıklığında; bu mudur din ya da bu mudur dindarlık sorularını sormadan edemeyecektir. Kalın sağlıcakla!